

การวิเคราะห์ปัญหาและนโยบายด้านการจัดการสาธารณภัยในประเทศไทย
Problem and Policy Analyses of Disaster Management in Thailand

นายภูษงค์ เสนานุช

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีการศึกษา 2541

1000903612

ชื่อเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหาและนโยบายด้านการจัดการสาธารณสุขในประเทศไทย

ผู้วิจัย นายภูรงค์ เสนานุช

สถาบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2543

สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนหน้างานวิจัย 91 หน้า

คำสำคัญ สาธารณภัย ภัยพิบัติ อุทกภัย อัคคีภัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ปัญหาและนโยบายด้านการจัดการสาธารณสุขในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการเกิดสาธารณภัย 2) วิเคราะห์นโยบายและแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาสาธารณสุขและ 3) ศึกษาบทบาทและวิธีการทำงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณสุข การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงวิเคราะห์เอกสารเน้นสาธารณภัยที่เกิดขึ้นคือ ภัยพิบัติ อุทกภัยและอัคคีภัย เฉพาะที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2530-2540 ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ในรอบทศวรรษที่ผ่านมาสาธารณภัยทั้งวาทภัย อุทกภัย และอัคคีภัย ได้สร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนระบบเศรษฐกิจ ต้องเสียงบประมาณเพื่อช่วยเหลือและฟื้นฟูเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี
- 2) นโยบายการจัดการสาธารณสุข แม้ว่าจะเกิดสาธารณภัยรุนแรงบ่อยครั้ง รัฐบาลแต่ละคณะก็ไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญเท่าใดนัก นอกจากนี้ในแผนการพัฒนาประเทศก็ไม่มีกรอบแผนไว้ชัดเจน ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยภายหลังเกิดภัยเท่านั้นและเพิ่งจะมีการเปลี่ยนแนวคิดมาเป็นการเตือนภัย การป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติการช่วยเหลือฟื้นฟูควบคู่ไปด้วยกันในเชิงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)
- 3) องค์กรที่มีบทบาทในการจัดการสาธารณสุขมีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะ คือ องค์กรที่มีอำนาจตามกฎหมาย องค์กรที่ตั้งขึ้นเฉพาะกิจเพื่อปฏิบัติงานในขณะเกิดสาธารณภัย

และองค์กรภาคเอกชน ที่สำคัญองค์กรเหล่านี้ยังขาดการประสานงานอย่างเป็นระบบ ทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือองค์กรที่เกี่ยวข้องควรมีการร่วมกันจัดทำแผนที่แสดงบริเวณที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยธรรมชาติเพื่อให้หน่วยงานต่างๆ องค์กรท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันภัย อันจะช่วยบรรเทาความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนอบรมแก่ประชาชนของค์กรท้องถิ่น ให้ตระหนักถึงปัญหาสาธารณภัย และร่วมมือกันหาแนวทางในการจัดทำแผนหรือโครงการพัฒนา เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง ควรพัฒนาโครงสร้างและกลไกที่มีอยู่ให้มีความชัดเจนในภารกิจความรับผิดชอบ โดยมีองค์กรหลักในการประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน การกำหนดนโยบายการจัดการสาธารณภัยควรมุ่งเน้นการป้องกันบรรเทาภัยขึ้น ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกันระหว่างภาครัฐบาลและองค์กรภาคเอกชน ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งในส่วกลางและภูมิภาค และที่สำคัญรัฐควรมีบทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงานโดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้เกี่วข้องการดำเนินงานขององค์กรภาคเอกชน

Research Title: Problem and Policy Analyses of Disaster Management in Thailand

Researcher : Mr. Puchong Senanucht

Institution : Huachiew Chalermprakiet University

Year of Publication : 2001

Publisher : Huachiew Chalermprakiet University

Sources : Huachiew Chalermprakiet University

No. of Page : 91

Key Words : Disaster Management

Copyright : Huachiew Chalermprakiet University

Abstract

This research was aimed to analyze the situations and trends of disaster, policies and planning in disaster management and to study the public roles of organizations involved. The documentary research method used in this study was emphasized on windstorms, floods and fires, which occurred during 1987 - 1997. The findings were as follows.

1. Situation and trends of disaster. In the past ten years, disaster had caused huge damage to human lives and properties as well as to the economic system of the country. The Government had to spend large amounts of money for emergency relief and rehabilitation for disaster victims. Additionally, the number of disasters has tended to increase.
2. Policies in disaster management. Formerly, the government's policies and National Plans paid little attention to disaster management. Mostly, government's policies and National Plan concentrated on assisting victims after the event. Warning, prevention and mitigating approaches, however, have been implemented in the 8th National plan.(1997-2001)
3. Group of organizations involved. Organization involved with disasters could be classified into three groups; legal authorized organizations, circumstantial specific organizations and non-governmental organizations.

Research outcomes suggested that zones of high risk should be mapped for utilizing in the preventive approaches of local people and involved agencies. Local people should be provided with knowledge concerning disasters to promote their safety awareness and to encourage their collaboration in developing appropriate preventive plans for their community. In addition, the organization's structure and mechanism of disaster management should be more clearly and precisely improved in terms of roles and responsibilities. Co-organization is also needed to eliminate overlapping in responsibilities. Disaster management's policies should be focused more on prevention and mitigation. Both GO and NGO should take part in developing operational plan for assisting disaster victims at central and local levels. Government assistance is needed to promote the operation of NGO's by implementing and elaborating laws and regulations.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัญหาและนโยบายด้านการจัดการสาธารณสุขใน ประเทศไทย" นี้ได้รับเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยฮัลเลอร์มเพรเกียต ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูง และผลงานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณ รศ.ศาสตราจารย ์ ดร. อภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง คณบดีคณะสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยฮัลเลอร์มเพรเกียตที่ให้การสนับสนุน พร้อมทั้งคำแนะนำปรึกษาในการทำวิจัยเรื่องนี้เป็นอย่างดี คุณปาริชาติ ปริตานนท์ หัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการ คุณฟ้ามุย หัตถพันธ์ หัวหน้าฝ่ายสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย กรมประชาสงเคราะห์ ที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจารย์กรรณิการ์ ชวีญวารี ที่ให้ความช่วยเหลือและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ให้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณคณะผู้ประเมินคุณภาพงานวิจัยที่ได้ให้ข้อเสนอแนะต่างๆจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายต้องขอขอบคุณคณาจารย์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคมทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการทำวิจัยตลอดจนคุณสุธิตา ตั้งใจ ที่มีส่วนช่วยในการจัดพิมพ์ข้อมูลงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นายภูวงศ์ เสนานูช

28 กุมภาพันธ์ 2543